

A Pécsi Ítéltábla a dr. Burrat Husam ügyvéd (fél címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Mezei Virág ügyvéd (fél címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2017. január 31. napján kelt 15.P.21.223/2016/9. számú ítélete ellen az alperes 11. sorszám, a felperes 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a megállapításra vonatkozó részében helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az alperes az általa írt és a felperesnek 2012. december 21. napján, míg a felperes munkatársainak 2012. december 22. napján elektronikus úton megküldött levelekben foglalt, a felperes erkölcstelen életvitelére és szakmai alkalmatlanságára vonatkozó valótlan tények állításával sértette meg a felperes jóhírnévhez, becsülethez és egészséghez fűződő személyiségi jogát.

A nem vagyoni kártérítésben marasztaló rendelkezés tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy az 550.000 forint tőke mellett fizessen meg a felperesnek az elsőfokú ítéletben írt határidőben az 550.000 (ötszázötvenezer) forint után 2008. december 22. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot.

A felperes elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezését mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a feleket, hogy fizessenek meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására, az ott írt módon és számlára - a felperes 36.000 (harminchatezer) forint, az alperes 44.000 (negyvennégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A peres felek 2012. évben munkatársak voltak, mindketten a **Sz Kft.** keretei között működő **sz R Á** Integrált Szociális Intézményben dolgoztak. A családsegítőként tevékenykedő felperes a hajléktalanok átmeneti szállásának megbízott vezetője volt, beosztottjai közé tartozott az alperes férje is, míg az alperes alapellátás vezetőként, házi gondozóként végzett munkát.

Az alperes 2012 decemberében szorongásos és depressziós zavarban szenvedett, emellett hormontartalmú készítményt is szedett, ami közrejátszott abban, hogy a felperesnek a házastársa irányába tanúsított egyes megnyilvánulásait kihívó viselkedésként értelmezve a felperessel szemben egyre féltékenyebbé vált. Az emiatt kialakult feszült helyzetben az alperes házastársa a munkaviszonyát közös megegyezéssel megszüntette.

A felperes 2012 augusztusától pánikzavar szindróma miatt állt pszichiátriai kezelés alatt, a szorongásos tünetegyüttes miatt gyógyszeres terápiában is részesült.

Az alperes 2012. december 21. napján „....” felhasználó névvel elektronikus levelet küldött a felperes e-mail címére, valamint 2012. december 22. napján egy további elektronikus levelet a felperes munkatársai, részben felettesei, **V I** szakmai igazgató, dr. **R P T** alapellátás vezető, **B Gy A** szakmai vezető, **S I**, valamint a saját e-mail címére is.

A felperesnek küldött, a megcsalt feleség nézőpontjából az erkölcsi felháborodás hangján íródott e-mail a felperes szexuálisan szabados életvitelére vonatkozó vulgáris kifejezéseket és valótlan állításokat, szakmai alkalmatlanságára vonatkozó valótlan utalásokat tartalmazott, a felperest romlott lelkű, rosszéletű, rossz példát mutató embernek minősítette, megfenyegette azzal, hogy a szüleit, kollégáit felvilágosítja a viselt dolgairól. A saját és a felperes munkatársai részére névtelenül küldött, vezető beosztású hölgyeknek címzett elektronikus levélben az alperes a név szerint megjelölt, beteg és romlott emberként jellemzett felperesről azokat a valótlan állításokat tette, hogy lerészegedve egy helyen szórakozik azokkal, akiknek példát kellene mutatnia; napközben családokon segít, munka után pedig behajtja a családi pótlékot; folyamatosan családos férfiakkal tart fenn kapcsolatot, amivel tönkreteszi családok életét.

Az alperes előbb tagadta, hogy a leveleket ő küldte volna, a felperest igyekezett e téren megtéveszteni. A felperes büntető eljárást kezdeményezett, melynek során felderítették, hogy mely IP címről küldték az e-maileket. Az alperes utóbb már nem tagadta, hogy a leveleket ő írta és küldte el a címzettek részére. A munkáltatónál dr. **R P T**, az alapszolgáltatási központ vezetője és **V I** szakmai igazgató által ellenjegyzetten a szociális szakma alapelveivel ütköző, méltatlan magatartása okán írásbeli figyelmeztetésben részesült.

Az alperes a levéllel érintett munkatársak előtt, illetve külön személyesen a felperestől is több alkalommal bocsánatot kért. A felperes a munkatársai érzelmi támogatását bírta, az alperessel szemben egyes munkatársak hűvösebben, távolságtartóbban viselkedtek. A munkahelyi vezetők kinyilvánították, hogy a történetek ellenére az alperessel is együtt kívánnak dolgozni, megkísérelték a felek között a feszültséget oldani, amely eleinte sikeresnek tűnt. A felperes ígéretet tett arra, hogy feljelentését visszavonja és maga is kérte, hogy az üzemeltető, a **Sz Kft.** vezetője lehetőség szerint ne szerezzen tudomást a történetekről.

A **Sz Járásbíróság**on a 2013. május 13. napjára tűzött személyes meghallgatáson a felperes úgy nyilatkozott, hogy nem lát lehetőséget az eljárás megszüntetésére, a közvetítői eljárástól is elzárkózott. A munkahelyi vezetők tanúkénti kihallgatását is magában foglaló, öt tárgyalási napon lefolytatott bizonyítási eljárást követően a bíróság a bűnösségét elismerő alperest a 2013. november 27. napján kelt és fellebbezés hiányában ugyanezen a napon jogerőre emelkedett ítélettel rágalmazás és becsületsértés vétségében bűnösnek találta, és három évre próbára bocsátotta.

A felperes munkaviszonya - a felperes kezdeményezésére, mivel úgy érezte, hogy elvesztette a közvetlen munkahelyi vezetője bizalmát, illetve az alperessel szembeni munkahelyi szankciókat

kevesellte - a Sz Kft.-nél közös megegyezéssel 2013. június 16. napjával megszűnt. A felperes 2013. július 8. napjától dr. Sz Z sz közjegyzőnél helyezkedett el adminisztrátori munkakörben, mely munkája mellett - ahogy korábban is - a P Zrt.-nél másodállásban üzletkötőként tevékenykedett.

A felperes a levelek kézhezvételét követően nyugtalanná, zaklatottá vált, női önérzetében és hivatásában is megbántva érezte magát. Munkáját továbbra is megfelelően végezte, visszahúzódóbb életet élt, közeli barátaival a kapcsolata még szorosabbá vált, ők támogatták lelkileg megviselt állapotában. A korábban rendszeresnek mondható zenés, táncos szórakozóhelyi látogatások száma ugyan csökkent, ugyanakkor a felperes 2015. év elején, már a polgári peres eljárás ideje alatt tartós párkapcsolatot alakított ki egy, a kapcsolat kezdetén még házas férfival, a kapcsolat élettársi viszonyra alakult, melyből gyermek is született.

A felperesnél az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben az adekvát pszichés reakción túlmutató körülményként elhúzódó krízisállapot alakult ki, ami közel három évig jelentkezett nála. A krízisállapot elhúzódásában közrehatott a felperes korábban diagnosztizált pánikbetegsége, valamint az a körülmény is, hogy az általa kezdeményezett peres eljárások során a levelek kézhezvételével kapcsolatos érzéseket újra át kellett élnie, a történetek benne felidéződtek.

A felperes módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 75.§-ára, 78.§ (1) és (2) bekezdésére, 339.§-ára és 355.§ (1) bekezdésére hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez, becsülethez és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát. Az alperest 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni arra hivatkozással, hogy magatartásával okozati összefüggésben élettére beszűkült, mentális és fizikai egészségében tartós pszichés elváltozás következett be, munkahely váltásra, hivatása feladására kényszerült.

Az alperes az eljárás kezdeti szakaszában 300.000 forint erejéig a követelést elismerte. A módosított kereseti kérelem kapcsán előterjesztett ellenkérelmében már a kereset teljes elutasítását kérte, hivatkozással a felperes közrehatására, saját pszichés zavarára, valamint arra, hogy a felperes korábban is járt pszichológushoz, lelki egészsége nem miatta romlott meg, a levelek és a munkahely váltás között nincs okozati összefüggés.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes az általa írt, és a felpereshez 2012. december 21. napján, míg a felperes munkatársaihoz 2012. december 22. napján elektronikus úton megküldött levelekben foglalt valótlan tények állításával és részben valós tények hamis színben történő feltüntetésével megsértette a felperes jóhírnévhez, becsülethez és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 550.000 forint nem vagyoni kártérítést, valamint 66.700 forint részperköltséget. A fentieket meghaladóan a keresetet elutasította, a felperest 27.000, az alperest 33.000 forint részilleték állam javára történő megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a Pp. 4.§ (2) bekezdése értelmében a büntető bíróság ítéletében megállapított, a bűnösséget megalapozó tényálláshoz a polgári bíróság kötve volt, a felperes becsülethez, valamint jóhírnévhez fűződő személyiségi jogi sérelme értelemszerűen bekövetkezett. A jelen per alperesének, mint a rágalmazás és becsületsértés vétségében bűnösnek talált elítéltnak így a büntető jogi következményen túlmenően a polgári jogi következményekkel is számolnia kellett. A polgári perben lefolytatott bizonyítási eljárás arra irányult, hogy sérült-e a felperesnek a lelki egészséghez fűződő személyiségi joga, illetve van-e olyan, a felperes által a

módosított keresetben felhozott többletkörülmény, amely az igényelt nem vagyoni kártérítés mértékét alátámasztja.

A pszichés elváltozás körében az elsőfokú bíróság a részletes bizonyítás, ezen belül a szakértő és a tanúként meghallgatott kezelőorvos szembesítésének eredményét is értékelve a szóban módosított, kiegészített orvosszakértői véleményt ítélet alapítására alkalmasnak találta. Figyelembe vette azt a megállapítást, hogy a felperesnél a már meglévő alapbetegsége, a pánikmintázatot mutató személyiség szerkezet, illetve a felperes által indított bírósági eljárások befolyásolták, hogy a felperes lelki egyensúlyát a hasonló esetben szokásosnak mondható időtartamot jóval meghaladó idő elteltével nyerte vissza. Emiatt a krízisállapot egy évet meghaladó részét csak részben vette figyelembe az elsőfokú bíróság úgy, mint a károk mértékére kiható, a levelekkel okozati összefüggésben kialakult következményt. Az élettér beszűkülését a széleskörű bizonyítás alapján sem tudta kétséget kizáróan megállapítani az elsőfokú bíróság, kiemelve, hogy a felpereshez közelálló tanúk vallomásából az derült ki, hogy a felperes társas kapcsolatai nemhogy nem sérültek, hanem elmélyültek, annak ellenére is, hogy a felperes az alperessel szembeni munkahelyi és bírósági szankciók kapcsán a barátait, ismerőseit nem megfelelően tájékoztatta. A felperes szórakozóhelyeken is megfordult a baráti társaságával, így az élettér beszűkülése, amely egyébként a szórakozási szokások megváltozásánál sokkal tágabb kategória, nem állapítható meg.

A munkahely kényszerű megváltoztatása, az életpálya módosítása körében az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a munkatársak az alperesi magatartást szinte egyöntetűen elítélték, a felperes mellett kiálltak. Az alperes a további konfliktust igyekezett kerülni, emiatt több alkalommal is bocsánatot kért, írásbeli figyelmeztetésben részesült. Más kérdés, hogy a felperes mindezeket enyhe szankciónak érezte és a bírósági eljárások mellett döntött. A probléma nem megfelelő kezeléséhez fűződő szubjektív érzet vezetett oda, hogy a felperes nem kívánt tovább dolgozni a munkahelyén, ami az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem elegendő a levelek megírása és a munkahely váltás közötti közvetlen okozati összefüggés megállapításához. Azt is rögzítette az elsőfokú bíróság, hogyha a felperes életpályájához valóban ragaszkodott volna, lett volna lehetősége a végzettségének, képzettségének megfelelő munkát találni; a Sz Járási Gyámhivatalnál a vezető főtanácsosi állást részben azért utasította vissza, mert köztisztviselőként a másodállását nem folytathatta volna. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a volt munkáltatójához hasonló profilú intézményben a felperes nem is kísérelt meg elhelyezkedni.

Az alperes által állított felperesi közrehatást, az alperes férjével szemben tanúsított szexuálisan kihívó magatartást sem találta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság, mert azt az alperes irányában nyilvánvalóan elfogult házastárs büntető eljárás során tett szubjektív tartalmú tanúvallomásán túl a polgári perben meghallgatott más érdektelen tanúk vallomása nem támasztotta alá. Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy valakinek az öltözködése, beszédstílusa abban az esetben sem szolgálhat a súlyosan becsület- és jóhírnévsértő tartalmú levelek megírásának és közreadásának alapjául, ha az kisebb részben valós tényeken (a felperes korábbi viszonyára történő utalás) alapul. Az elsőfokú bíróság ezért a 2012. évi ár- és értékviszonyokhoz képest 550.000 forint mértékű kártérítési összeget talált alkalmasnak a felperest ért nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes terhére megállapított marasztalási összeg 1.000.000 forintra történő felemelését. Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság kötelezze az alperest a nem vagyoni kártérítés összege után 2012. december 22. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatok megfizetésére. Fellebbezését azzal

indokolta, hogy az elsőfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett, amikor a nála kialakult lelki eredetű megbetegedés kapcsán kizárólag azokat a következményeket vette figyelembe, amelyek az alperes által elküldött levelekkel közvetlenül összefüggésbe hozhatóak voltak. Megítélése szerint nem róható a terhére, hogy a bírósági tárgyalásokon jelen volt, különösen, mivel nem az ő hibájából húzódott el az eljárás. A büntető eljárás során is lehetősége lett volna az alperesnek arra, hogy meggondolatlan magatartását jóvátegye, ehelyett azonban minden eszközt megragadott arra vonatkozóan, hogy büntetőjogi felelősségét csorbítsa. Hangsúlyozta azt is a felperes, hogy kezelőorvosa, dr. **B Zs** tanácsára járt el a bírósági eljárásokban, aki bátorította arra, hogy álljon ki magáért.

Iratellenesnek és ellentmondásosnak tartotta a felperes az életterének beszűkülésével kapcsolatos következtetéseket, mert az elsőfokú bíróság által is megállapítottan elhúzódó krízisállapot alakult ki nála, ami nyilvánvalóan a hétköznapi életében is hátrányos következményeket kellett, hogy okozzon. Hangsúlyozta, hogy ritkábban járt szórakozni, bizalmatlan lett az emberekkel szemben, nem kívánt új helyzetekbe kerülni.

A fellebbezésben foglaltak szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a korábbi közalkalmazotti jogviszonya megszüntetése kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy e döntése és az alperes magatartása között nem volt ok-okozati összefüggés. Az alperes okozta konfliktus miatt határozott amellett, hogy lényegesen kevesebb pénzért a korábbi szakmai orientációjától eltérő munkakört választ. Állította, hogy a munkahelyi vezetői nem álltak ki mellette, egyetlen céljuk a konfliktus elleplezése volt. Azonos munkakörben más szociális egységben nem dolgozhatott, ilyen lehetősége nem volt, és egyébként is azt a látszatot keltette volna, hogy a rágalmaknak valóságalapjuk van. Semmilyen egyéb oka nem volt arra, hogy korábban szeretett munkahelyén több éves jogviszonyát megszüntesse, kizárólag az alperes magatartása, és az, hogy a munkahelyi vezetők személyében az alperes támogatóit látta. Tévesnek minősítette azt a feltevést, hogy elnézés-kérésrel vagy egyeztetéssel megoldható, ha valakit, aki kisvárosban szociális szférában tevékenykedik, züllött, törvénytelen életvitelt folytató személynek minősítenek. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte kellőképpen azt sem, hogy az alperes a becsületét és a jóhírnevét emberi, női és szociális területen tevékenykedő vezetői mivoltában is megsértette, ezért az őt ért súlyos jogsérelem kompenzálására 550.000 forint nem vagyoni kártérítés nem alkalmas.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a kereset teljes elutasítását kérte. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy az élettére beszűkült, munkahelyének kényszerű megváltoztatására kényszerült, illetve, hogy magatartásának eredményeként sérült a lelki egészséghez fűződő személyiségi joga.

Az alperes álláspontja szerint dr. szakértő többször kiegészített szakvéleményére ítéletet alapítani nem lehet, mert az általa megállapított elhúzódó krízisállapottal a felperes kezelőorvosa, dr. **B Zs** nem értett egyet. A kezelő orvos arról számolt be, hogy a felperes a saját megküzdő stratégiájával az addig is alkalmazott gyógyszerei mellett a levelek következményeként előállt állapotot fel tudta dolgozni. A mély krízis állapottal egyébként is ellentétben áll, hogy éppen ebben az időszakban létesített tartós kapcsolatot és vállalt gyermeket a felperes. Kifejtette az alperes, hogy ha a dr. **B Zs** által vezetett ambuláns lapok hátoldalain található feljegyzések időben nem is voltak irányadóak, azokat teljesen figyelmen kívül hagyni sem lehet. A nyomtatott ambuláns lapok dátumozásához kétség nem fér, a hátoldalukra kézzel írott szövegek készülhettek egyidőben vagy később, de előbb nem. Ezek szerint a felperes jó állapotban volt, egyetlen kiugró adat 2014. október 14-én, egy korábbi ambuláns lap hátoldalán van, amikor a kezelőorvos először írt arról, hogy a felperesnél munkahelyi konfliktust lehetett feltárni. Az alperes szerint ez akár azzal is magyarázható, hogy a

felperes ekkor mondta el először a kezelőorvosnak a korábbi eseményeket. A kezelőorvos is rámutatott arra, hogy a felperesnek akár céljai is lehettek azzal, hogyan adja elő a problémát; a maga részéről a 2014. augusztus 26-i tárgyaláson kérte, hogy a felperes csatoljon orvosi iratokat. A felperes érzelmei nem az általa elszenvedett személyiségi jogsérelemre, hanem arra utalnak, hogy a bocsánatkérés, megbánás ellenére a történetek miatt továbbra is haragot táplál.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése kizárólag a késedelmi kamatkövetelést érintő részében alapos. Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta, és egyetértett az elsőfokú bíróság tényállásból levont érdemi jogi következtetéseivel is.

Helyesen utalt mindenekelőtt az elsőfokú bíróság a Pp. 4.§ (2) bekezdésében foglalt, a polgári perben eljáró bíróság döntését érintő kötöttségre. Miután a jelen per alapjául szolgáló alperesi magatartás jogerősen elbírált bűncselekmény, az alperesnek a kereset teljes elutasítására irányuló ellenkérelme nem vezethetett sikerre. Az alperes rágalmozás és a becsületsértés vétsége miatti elítélése folytán, az e bűncselekményi törvényi tényállásokkal védett jogtárgyak mibenlétére tekintettel a jelen perben nem lehetett vitatott, hogy a felperes becsülete és jóhírneve sérült. A személyiségi jogsérelem bekövetkezése mellett nem lehetett vitás az sem, hogy a felperest ennek folytán hátrány érte, miután általánosan elfogadott, köztudomásúnak tekinthető tény az, hogy a becsület és a jóhírnév megsértése a sérelmet szenvedett felet mindenképpen hátrányosan érinti. Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel a büntetőjogi előzmények alapján a perben fennálló kiinduló helyzetet, így a felperesnek az általa hivatkozott ún. többféle hátrányokat, az őt ért jogsérelem súlyát befolyásoló körülményeket kellett bizonyítania.

Ebben a körben a felperes hangsúlyosan hivatkozott élettere beszűkülésére, amit az elsőfokú bíróság nem látott megállapíthatónak, és a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a másodfokú bíróság sem jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésre. Miután a felperest a történetek megrázták, bántották, az ebből következő, ennek megfelelő kedélyállapota természetesen átmenetileg kihathatott a szabadideje mikénti eltöltésére is. Ez azonban nem korlátozta abban, hogy az általa betöltött szerepeknek továbbra is megfelelően megfeleljen. Munkatársaival (ide nem értve természetesen az alperest) az együttműködést zavartalanul fenntartotta, munkáját elvégezte, egyéb társas kapcsolataiban sem mutatható ki törés vagy más negatív változás. A tanúvallomások megerősítették, hogy a baráti társasága középpontjában maradt, feltétel nélkül számíthatott barátai támogatására. Környezetének tagjaiban fel sem merült, hogy akár kis részben is osztozzanak az alperes leveleiben megnyilvánuló negatív értékítéletben, a reakciók támogatóak voltak, sem a felperes személyes előadásában, sem a tanúvallomásokban nem jelent meg olyan motívum, amely arra utalt volna, hogy bárki a felperest elítélően nyilvánult volna meg. A felperesnek így megbélyegzést, elszigetelődést nem kellett megélnie, illetve attól nem kellett tartania sem. Szórakozási szokásainak megváltozása pedig a tanúvallomások szerint abból is eredt, hogy a baráti társaság tagjai - életkorukra is figyelemmel - a korábbi szórakozási formákat már nem részesítették előnyben (**R L** tanúvallomása), illetve a felperes megismerkedett a jelenlegi párjával, amelynek következtében párkapcsolatára koncentrálni kezdett, visszahúzóbbá vált (**P-M O** tanúvallomása). Emellett maga a felperes mondta el, hogy szabadidejének nagy részét korábban is kölcsönös baráti látogatásokkal töltötte.

A másodfokú bíróság nem értett egyet a felperesnek azzal a fellebbezésében elfoglalt álláspontjával, miszerint a lelki egészséghez fűződő jog megsértéséből egyúttal minden esetben az életvitel megváltozása, az élettér beszűkülése is következik. A történetek miatti feldúltság, krízisállapot ugyanis különböző módokon nyilvánulhat meg (például, mint a perbeli esetben is, a feltörő rossz érzések megértő baráti közegben történő kibeszélésével), de nem jár szükségszerűen az életvitel vagy az életmód, a kapcsolati rendszer változásával.

Míg az élettér beszűkülése, mint a felperes által elszenvedett hátrányt súlyosbító körülmény nem következett be, addig a munkahely változás ténykérdés, és az a másodfokú bíróság megítélése szerint nem is zárható ki a jogsértés következményeinek köréből. Kétségtelen, hogy az érzelmi támogatás a munkahelyen is a felperesé volt, nem a felperes, hanem az alperes volt az, aki a történetek miatt elszigetelődött, visszahúzódóvá vált. Ugyanakkor a tanúvallomások alapján az is egyértelmű, hogy a levelek tartalma szélesebb körben is ismertté vált, a peres felek kerülték egymást, mindez pedig a munkahelyen feszültségeket eredményezett. A történetek így a munkahelyi légkört bizonyosan megterheltek, ami nem róható fel a felperesnek, amiként az általa szubjektíven megélt érzések, a düh és az elkeseredettség sem. A felperes nem tudott megbocsátani, az ezzel kapcsolatos munkáltatói elvárás és annak meghíúsulása pedig mind a felperes, mind a felettese, V I számára csalódást okozott. Ez a frusztráció vezetett az érintettek beszámolóí szerint ahhoz a bizalomvesztéshez, amely a bírósági idézések kézhezvételekor kirobbanva a korábbi jó együttműködést aláasta, így a folyamatnak okszerű következménye volt a felperes munkaviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetése. Mivel pedig a történetek kiváltó oka alapvetően az alperesi jogsértő magatartásban gyökerezett, az alperes magatartása - annak a munkahelyi viszonyokra gyakorolt hatása révén - okozati összefüggésben állt azzal, hogy a felperes végül más munkahelyet választott. A munkahelyi feszültség, a felperes által érzett bizalomvesztés nem az okozatosság megszakításaként és a munkahely váltás alperesi magatartástól elkülöníthető okaként, hanem az oksági láncolat elemeként értékelendő, így az alperes magatartása és a felperes munkahely váltása között a kártérítési felelősség szempontjából is releváns okozati összefüggés a másodfokú bíróság álláspontja szerint fennáll. Ugyanez az összefüggés nem állapítható meg ugyanakkor az alperesi magatartás és a felperes hivatásának elhagyása között, mivel a felperes maga adta elő, hogy módja lett volna a szociális szférához közelálló területen, gyámhivatalban elhelyezkedni, választása azonban - elsősorban anyagi megfontolások miatt - nem erre a lehetőségre esett.

A felperes egészségi állapotának értékelésekor annak volt jelentősége, hogy a jogsértés pszichiátria megbetegedést a felperesnél nem okozott. A kezelőorvos feljegyzéseit a felperes állapotának időbeli lefutásának vizsgálatakor valóban nem lehetett figyelembe venni, a kezelőorvos által a felperes állapotáról összességében tapasztaltak azonban értékelhetőek voltak. Tanúvallomása szerint a felperesnél pszichoszomatikus tünetek, zaklatottság és nyugtalanság tapasztalható volt, alvása töredezetté vált, de bázisgyógyszerein nem kellett változtatni, a pánikbetegségekre szedett gyógyszerek mellett állapota nem súlyosbodott. Ez lényegi következtetéseit tekintve összhangban áll ... igazságügyi szakértő végkövetkeztetésével, miszerint a felperesnél a krízisállapot elhúzódott ugyan, de nem volt súlyos. Az igazságügyi szakértő meghatározta a krízisállapot mibenlétét és elhúzódásának okát is. Szakmai álláspontja szerint sértettség, harag és a megbocsátás hiánya jellemzi a felperest, amelyet különböző tényezők, így a bírósági tárgyalások, és az ott elhangzottak tartanak felszínen. Emellett jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a felperes pánikbetegségére alkalmazott terápia nem pszichoterápiás kezelés volt. E két körülmény, tehát a felperes alapbetegsége és a bírósági eljárásokban való részvétel nyilvánvalóan nem értékelhető közrehatásként a felperes terhére, de a krízisállapot elhúzódására megfelelő magyarázatot adnak.

Valamennyi körülményt és hátrányt együttesen értékelve, tekintettel egyrészt a jogsértés jelentős súlyára, másrészt az alperes által tanúsított megbánásra, a bocsánatkérésre is, a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve úgy ítélte meg, hogy a 2012. évi ár- és értékviszonyokra is figyelemmel 550.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges és egyben elégséges a felperest ért nem vagyoni hátrány másnemű előnnyel történő kompenzálására, ezért a tőkeösszeget tekintve sem annak felemelésére, sem leszállítására nem látott lehetőséget.

A felperesnek a Pp. 247.§ (1) bekezdése és a 146.§ (5) bekezdés c) pontja alapján módja volt arra, hogy keresetét az eredetileg nem követelt járulékokra is kiterjessze. A késedelmi kamatokra is kiterjedő fellebbezési kérelem miatt a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján annyiban változtatta meg, hogy az 550.000 forint tőke mellett a 2008. december 22. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamat megfizetésére is kötelezte az alperest az 1959. évi Ptk. 360.§ (1) bekezdése és a 360.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó 301.§ (1) bekezdése alapján.

Egyebekben (ide nem értve a felperes illeték fizetésére kötelezését) a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a megállapítást érintően mégis azzal a pontosítással, hogy az alperes az általa írt és a felperesnek 2012. december 21. napján, míg a felperes munkatársainak 2012. december 22. napján elektronikus úton megküldött levelekben foglalt, a felperes erkölcstelen életvitelére és szakmai alkalmatlanságára vonatkozó valótlan tények állításával sértette meg a felperes jóhírnévhez, becsülethez és egészséghez fűződő személyiségi jogait. Az 1959. évi Ptk. 84.§ (1) bekezdés a) pontjában írt objektív szankció, a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása akkor teljes, ha a bíróság a jogsértő magatartást annak sérelmet okozó mivoltával azonosítja be, annak részletezése során az eset egyedi jellemzőit is szem előtt tartva. Erre figyelemmel volt szükséges a megállapítás - döntés érdemét nem érintő - pontosítása.

A tárgyi költségfeljegyzési jogos perben a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) 15.§ (1) bekezdése alapján a felperest indokolt volt mentesíteni a Pp. 81.§ (2) bekezdésére is figyelemmel a meg nem fizetett kereseti illeték elvesztességére eső részének megfizetése alól, mivel követelése nem volt nyilvánvalóan eltúlzott.

Az ellenérdekű felek hasonló pertárgyértékű fellebbezései kölcsönösen eredménytelenek maradtak, ezért mindketten pernyertesek az ellenérdekű fél fellebbezését tekintve. A Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján fizetendő, a másodfokú bíróság által azonos összegűnek tekintett perköltségek azonban beszámítás után fizetési kötelezettséget nem keletkeztetnek, így a felek ténylegesen a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik. A saját eredménytelen fellebbezésük után meg nem fizetett illeték megfizetésére azonban a feleket kötelezni kellett a Kmr. 13.§ (2) bekezdése alapján, a Pp. 78.§ (1) bekezdésére figyelemmel.

Pécs, 2017. november 16.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró